

**EVROPSKI INTERIM SPORAZUM
U OBLASTIMA SOCIJALNE SIGURNOSTI KOJI SE
ODNOSI NA STAROST, INVALIDNOST I
NADŽIVELE ČLANOVE PORODICE
SA PROTOKOLOM**

Pariz, 11. XII 1953. godine

Vlade zemalja članica Saveta Evrope kao potpisnice,

Polazeći od toga da je cilj Saveta Evrope postizanje većeg zajedništva među članicama, između ostalog, u cilju obezbeđivanja socijalnog napretka;

Afirmišući princip da državljani ugovornih strana ovog sporazuma treba da primaju, u skladu sa zakonima i propisima bilo koje druge ugovorne strane, davanja koja se isplaćuju za slučaj starosti, invalidnosti ili nadživelim članovima porodice, odnosno princip jednakog tretmana državljana druge strane, ustanovljen konvencijama Međunarodne organizacije rada;

Afirmišući princip da državljani ugovornih strana treba da primaju davanja, u skladu sa sporazumima koji se odnose na starost, invalidnost i nadživele članove porodice zaključenim između bilo koje dve ili više ugovornih strana;

U želji da ostvare ove principe putem Interim sporazuma, do zaključivanja opšte konvencije zasnovane na mreži bilateralnih sporazuma, dogovorile su se o sledećem:

Član 1.

1. Ovaj sporazum se primenjuje na sve zakone i propise iz oblasti socijalne sigurnosti koji su na snazi na dan njegovog potpisivanja ili će stupiti na snagu na bilo kom delu teritorije ugovornih strana i koji se odnose na:

- a. davanja za slučaj starosti;
- b. davanja za slučaj invalidnosti, osim onih koja se pružaju za slučaj povrede na radu;
- c. davanja koja se isplaćuju nadživelim članovima porodice, osim pogrebnih troškova ili davanja koja se pružaju za slučaj povrede na radu.

2. Ovaj sporazum se primenjuje na doprinosne i nedoprinosne sisteme davanja. Ne primenjuje se na socijalnu pomoć, posebne sisteme za javne službenike ili davanja koja se isplaćuju po osnovu povreda u ratu ili povreda koje su posledica okupacije zemlje.

3. U svrhu primene ovog sporazuma reč: "davanje" obuhvata svako povećanje ili dodatak uz davanje.

4. Termini: "državljeni" i "teritorija" ugovorne strane imaju značenje koje im je dato od te ugovorne strane u deklaraciji upućenoj generalnom sekretaru Saveta Evrope u cilju prosleđivanja svim drugim ugovornim stranama.

Član 2.

1. Pod rezervom odredba člana 9. ovog sporazuma, državljanin jedne od ugovornih strana ima pravo na davanja prema zakonima i propisima bilo koje druge ugovorne strane, pod istim uslovima kao da je njen državljanin, ako:

- a. u slučaju davanja za invalidnost u doprinosnom ili nedoprinosnom sistemu, stekne uobičajeno prebivalište na teritoriji druge ugovorne strane pre nego što je prvi put medicinski utvrđena bolest koja može da prouzrokuje takvu invalidnost;
- b. u slučaju davanja u nedoprinosnom sistemu, ima prebivalište na toj teritoriji ukupno najmanje 15 godina posle navršene 20. godine života, ima uobičajeno prebivalište, bez prekida, na toj teritoriji najmanje 5 godina neposredno pre podnošenja zahteva za

- davanje i nastavi da uobičajeno prebiva na toj teritoriji;
- c. u slučaju davanja u doprinosnom sistemu, ima prebivalište na teritoriji jedne od ugovornih strana.

2. U slučaju kada zakoni i propisi jedne od ugovornih strana predviđaju restrikciju prava državljanima te ugovorne strane koji nisu rođeni na njenoj teritoriji, državljanin bilo koje druge ugovorne strane rođen na njenoj teritoriji će se smatrati državljaninom prve ugovorne strane rođenim na njenoj teritoriji.

Član 3.

1. Svaki sporazum koji se odnosi na zakone i propise iz člana 1. ovog sporazuma koji je zaključen ili će biti zaključen između dve ili više ugovornih strana će se, pod rezervom odredaba člana 9. ovog sporazuma, primenjivati na državljanina bilo koje druge ugovorne strane kao da je državljanin prvih ugovornih strana ukoliko je to predviđeno u odnosu na te zakone i propise:

- a. za određivanje zakona i propisa prema kojima će lice biti osigurano;
- b. za očuvanje stečenih prava i prava čije je ostvarivanje u toku i, posebno, za sabiranje perioda osiguranja i sa njima izjednačenih perioda u cilju ostvarivanja prava na davanje i obračuna njegovog iznosa;
- c. za isplatu davanja licima sa prebivalištem na teritoriji jedne od ugovornih strana tih sporazuma;
- d. za dopunu i sprovođenje odredaba sporazuma navedenih u ovom stavu.

2. Odredbe stava 1. ovog člana neće se primenjivati na odredbe navedenih sporazuma koje se odnose na davanja u nedoprinosnom sistemu, izuzev ako je državljanin imao prebivalište na teritoriji ugovorne strane u skladu sa čijim zakonima i propisima je podneo zahtev za davanje za period u ukupnom trajanju od najmanje 15 godina posle navršene 20. godine života i imao uobičajeno prebivalište, bez prekida, na toj teritoriji, u periodu od najmanje 5 godina neposredno pre podnošenja zahteva za davanje.

Član 4.

Pod rezervom odredaba bilo kog relevantnog bilateralnog ili multilateralnog sporazuma, davanja koja u odsustvu ovog sporazuma nisu bila pružena, ili su bila suspendovana će biti pružena ili ponovo uspostavljena od dana stupanja na snagu ovog sporazuma za one ugovorne strane u kojima se takav zahtev može podneti, pod uslovom da je zahtev podnet u roku od godinu dana od tog dana ili u dužem roku koji može odrediti ugovorna strana prema čijim zakonima i propisima je podnet zahtev za davanje. Ako zahtev nije podnet u tom roku, davanje će biti pruženo ili ponovo uspostavljeno od dana podnošenja zahteva ili od nekog ranijeg dana koji može odrediti ta ugovorna strana.

Član 5.

Odredbe ovog sporazuma ne ograničavaju primenu odredaba bilo kog nacionalnog zakona ili propisa, međunarodnih konvencija, bilateralnih ili multilateralnih sporazuma koje su povoljnije za korisnika.

Član 6.

Ovaj sporazum ne proizvodi dejstvo na odredbe nacionalnih zakona ili propisa u vezi sa učešćem osiguranika ili drugih kategorija lica u upravljanju sistemom socijalne sigurnosti.

Član 7.

1. Aneks I ovog sporazuma utvrđuje, u odnosu na svaku ugovornu stranu, sisteme socijalne sigurnosti na koje se primenjuje član 1. ovog sporazuma i koji su na snazi na bilo kom delu njene teritorije na dan potpisivanja ovog sporazuma.

2. Ugovorne strane će obavestiti generalnog sekretara Saveta Evrope o svakom novom zakonu ili propisu koji nije obuhvaćen Aneksom I u odnosu na tu ugovornu stranu. To obaveštenje će svaka ugovorna strana dostaviti u roku od tri meseca od dana objavljivanja novog zakona ili propisa ili, ako je takav zakon ili propis objavljen pre dana kada je ta ugovorna strana ratifikovala ovaj sporazum, na dan ratifikacije.

Član 8.

1. Aneks II ovog sporazuma utvrđuje, u odnosu na svaku ugovornu stranu, zaključene sporazume na koje se primenjuje član 3. ovog sporazuma, a koji su na snazi na dan potpisivanja ovog sporazuma.

2. Ugovorne strane će obavestiti generalnog sekretara Saveta Evrope o svakom novom zaključenom sporazumu na koji se član 3. ovog sporazuma primenjuje. To obaveštenje će svaka ugovorna strana dostaviti u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu tog sporazuma ili, ako je novi sporazum stupio na snagu pre dana ratifikacije ovog sporazuma, na dan ratifikacije.

Član 9.

1. Aneks III ovog sporazuma utvrđuje izuzetke ustanovljene na dan potpisivanja.

2. Svaka ugovorna strana može, u momentu dostavljanja obaveštenja u skladu sa članom 7. ili članom 8. ovog sporazuma, ustanoviti izuzetak u vezi sa primenom ovog sporazuma u odnosu na bilo koji zakon, propis ili sporazum koji je naveden u tom obaveštenju. Izjava o svakom takvom izuzetku će biti dostavljena uz obaveštenje; primenjivaće se od dana stupanja na snagu novog zakona, propisa ili sporazuma.

3. Svaka ugovorna strana može povući, bilo u celini ili delimično, svaki izuzetak koji je ustanovila putem obaveštenja o tome upućenom generalnom sekretaru Saveta Evrope. To obaveštenje će se primenjivati od prvog dana meseca posle meseca u kome je primljeno, a ovaj sporazum će se primenjivati u skladu sa tim.

Član 10.

Aneksi ovog sporazuma čine sastavni deo ovog sporazuma.

Član 11.

1. Načini primene ovog sporazuma će se, ukoliko je to potrebno, utvrditi posebnim sporazumima između nadležnih organa ugovornih strana.

2. Nadležni organi ugovornih strana će nastojati da putem pregovora reše svaki spor u vezi sa tumačenjem ili primenom ovog sporazuma.

3. Ukoliko takav spor ne bude rešen putem pregovora u roku od tri meseca on će biti predmet arbitraže od strane arbitražnog tela, čiji će sastav i postupak rada dogovoriti ugovorne strane koje su u sporu ili, ukoliko one ne postignu takav dogovor u roku od tri sledeća meseca, od strane arbitra izabranog, na zahtev jedne od tih ugovornih strana, od strane predsednika Međunarodnog suda pravde. Ako je on državljanin jedne od ugovornih strana koje su u sporu, ovaj zadatak će biti poveren potpredsedniku suda ili sledećem sudiji po redu starešinstva koji nije državljanin jedne od ugovornih strana koje su u sporu.

4. Odluka arbitražnog tela ili arbitra, zavisno od slučaja, će biti doneta u skladu sa principima i duhom ovog sporazuma i ona je konačna i obavezujuća.

Član 12.

U slučaju da ugovorna strana otkáže ovaj sporazum,

- a. svako pravo koje je lice ostvarilo u skladu sa njegovim odredbama će biti očuvano i, posebno, ako je u skladu sa tim odredbama ostvarilo pravo na davanje po zakonima i propisima jedne od ugovornih strana dok je imalo prebivalište na teritoriji druge, će nastaviti da koristi to pravo;
- b. pod rezervom uslova koji mogu biti propisani dodatnim sporazumima zaključenim između ugovornih strana za utvrđivanje nekog prava čije je sticanje u toku, odredbe ovog sporazuma će se i dalje primenjivati na periode osiguranja i sa njima izjednačene periode navršene pre dana od kada njegovo otkazivanje proizvodi dejstvo.

Član 13.

1. Ovaj sporazum je otvoren za potpisivanje od strane članica Saveta Evrope. On podleže ratifikaciji. Ratifikacioni instrumenti će biti deponovani kod generalnog sekretara Saveta Evrope.

2. Ovaj sporazum stupa na snagu prvog dana sledećeg meseca posle dana deponovanja drugog ratifikacionog instrumenta.

3. U odnosu na kasnije ratifikacije zemalja potpisnica, ovaj sporazum stupa na snagu prvog dana sledećeg meseca posle dana deponovanja njihovih ratifikacionih instrumenata.

Član 14.

1. Komitet ministara Saveta Evrope može pozvati bilo koju državu koja nije članica Saveta Evrope da pristupi ovom sporazumu.

2. Pristupanje se realizuje deponovanjem instrumenta o pristupanju generalnom sekretaru Saveta Evrope i primenjuje se od prvog dana sledećeg meseca posle dana deponovanja.

3. Svaki instrument o pristupanju deponovan u skladu sa ovim članom će pratiti obaveštenje o informacijama koje bi bile sadržane u aneksima I i II ovog sporazuma da je vlada te države, na dan pristupanja, bila potpisnica.

4. U svrhu primene ovog sporazuma, svaka informacija dostavljena u skladu sa stavom 3. ovog člana, će se smatrati delom Aneksa u koji bi bila uneta da je vlada te države i potpisnica.

Član 15.

1. Generalni sekretar Saveta Evrope će obavestiti:

- a. članice Saveta Evrope i generalnog direktora Međunarodne organizacije rada:
  - i. o danu stupanja na snagu ovog sporazuma i nazivima svih članica koje su ga

- ratifikovale,
- ii. o deponovanju instrumenata o pristupanju u skladu sa članom 14. ovog sporazuma i primljenim pratećim obaveštenjima,
- iii. o obaveštenjima primljenim u skladu sa članom 16. ovog sporazuma i danu primene;
- b. ugovorne strane i direktora Međunarodne organizacije rada:
  - i. o obaveštenjima primljenim u skladu sa čl. 7. i 8. ovog sporazuma,
  - ii. o izuzecima utvrđenim u skladu sa članom 9. stav 2. ovog sporazuma,
  - iii. o povlačenju izuzetaka u skladu sa članom 9. stav 3. ovog sporazuma.

Član 16.

Ovaj sporazum ostaje na snazi u periodu od dve godine od dana njegovog stupanja na snagu u skladu sa članom 13. stav 2. ovog sporazuma. Nakon toga, ostaje na snazi za svaku narednu godinu za ugovorne strane koje ga ne otkazu putem obaveštenja o tome upućenom generalnom sekretaru Saveta Evrope najmanje šest meseci pre isteka preliminarnog dvogodišnjeg perioda, ili svakog narednog perioda od godinu dana. To obaveštenje se primenjuje od isteka perioda na koji se odnosi.

U potvrdu ovoga dole potpisani, pravilno ovlašćeni, su potpisali ovaj sporazum.

Sačinjeno u Parizu, 11. decembra 1953. godine, na engleskom jeziku i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta autentična, u po jednom primerku koji ostaju u arhivi Saveta Evrope i čije overene kopije će generalni sekretar dostaviti svakoj potpisnici i generalnom direktoru Međunarodne organizacije rada.

**PROTOKOL
UZ EVROPSKI INTERIM SPORAZUM U OBLASTIMA
SOCIJALNE SIGURNOSTI KOJI SE ODNOSI NA STAROST,
INVALIDNOST I NADŽIVELE ČLANOVE PORODICE**

Vlade zemalja članica Saveta Evrope kao potpisnice,

Serbian version - Srpska verzija

This is not an official translation of the Council of Europe - Ovo nije zvanični prevod Saveta Evrope

Uzimajući u obzir odredbe Evropskog interim sporazuma u oblastima socijalne sigurnosti koji se odnosi na starost, invalidnost i nadživele članove porodice, potpisanog u Parizu, 11. decembra 1953. godine (u daljem tekstu: “osnovni Sporazum”);

Uzimajući u obzir odredbe Konvencije o statusu izbeglica, potpisane u Ženevi 28. jula 1951. godine (u daljem tekstu: “Konvencija”);

U želji da prošire primenu odredaba osnovnog Sporazuma i na izbeglice kako je to definisano u Konvenciji,

dogorile su se o sledećem:

Član 1.

U svrhu primene ovog protokola termin “izbeglica” ima značenje u skladu sa članom 1. Konvencije, pod uslovom da svaka ugovorna strana sačini deklaraciju u vreme potpisivanja, ratifikacije, ili pristupa ovom protokolu, navodeći koje od značenja predviđenih članom 1. stav B. Konvencije ona primenjuje u svrhu svojih obaveza po osnovu ovog ovom protokola, osim u slučaju kada je ta ugovorna strana već sačinila takvu deklaraciju u vreme potpisivanja ili ratifikacije Konvencije.

Član 2.

Odredbe osnovnog Sporazuma primenjuju se na izbeglice pod istim uslovima kao što se primenjuju na državljane ugovornih starana, pod uslovom da se član 3. tog Sporazuma primenjuje na izbeglice samo u slučajevima kada su ugovorne strane na koje se odnosi taj član odnosi ratifikovale ovaj protokol ili mu pristupile.

Član 3.

1 Ovaj Protokol je otvoren za potpisivanje od strane članica Saveta Evrope koje su potpisale osnovni Sporazum. On podleže ratifikaciji.

2 Svaka zemlja koja je pristupila osnovnom Sporazumu može pristupiti ovom Protokolu.

3 Ovaj Protokol stupa na snagu prvog dana sledećeg meseca posle dana deponovanja drugog ratifikacionog instrumenta.

4 U odnosu na kasnije ratifikacije zemalja potpisnica ili pristupanje, ovaj protokol stupa na snagu prvog dana sledećeg meseca posle dana deponovanja instrumenata o ratifikaciji ili pristupanju.

5 Istrumenti o ratifikaciji i pristupa deponuju se kod generalnog sekretara Saveta Evrope, koji obaveštava zemlje članice Saveta Evrope, zemlje koje pristupaju i generalnog direktora Međunarodne organizacije rada o nazivima onih zemalja koje su ga ratifikovale ili mu pristupile.

U potvrdu ovoga, dole potpisani, pravilno ovlašćeni, su potpisali ovaj Protokol.

Sačinjeno u Parizu, 11. decembra 1953. godine, na engleskom jeziku i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta autentična, u po jednom primerku koji ostaju u arhivi Saveta Evrope i čije overene kopije će generalni sekretar dostaviti svakoj potpisnici i generalnom direktoru Međunarodne organizacije rada.

Serbian version - Srpska verzija

This is not an official translation of the Council of Europe - Ovo nije zvanični prevod Saveta Evrope